

KÚRIA

Bfv.I.249/2014/6.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. év május hó 13. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A testi sértés büntette miatt indult büntetőügyben a terhelt által védője útján előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Szegedi Törvényszék I.B.1235/2012/13. számú ítéletét és a Szegedi Ítélőtábla Bf.III.227/2013/7. számú ítéletét akként változtatja meg, hogy a terhelt élet, testi épség elleni cselekményének jogszabályi hivatkozását testi sértés büntettének [Btk. 164. § (1) bekezdés és (8) bekezdés I. fordulat] jelöli meg azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön, abból legkorábban a kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

Egyebekben a megtámadott határozatot a terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Szegedi Törvényszék a 2013. március 26-án kihirdetett I.B.1235/2012/13. számú ítéletével a terhelt bűnösségét testi sértés büntettében [1978. évi IV. törvény 170. § (1) bekezdés, (6) bekezdés I. fordulat] állapította meg. Ezért öt négy év kilenc hónap börtönre és öt év közügyektől eltiltásra ítélte. A bíróság rendelkezett a járulékos kérdésekről.

A másodfokon eljáró Szegedi Ítélőtábla a 2013. október 1-jén jogerőre emelkedett Bf.III.227/2013/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta: a terhelttel szemben kiszabott börtönbüntetést három év hat hónapra, a közügyektől eltiltás időtartamát pedig három évre enyhítette. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A jogerős határozatok ellen a terhelt védője útján nyújtott be a Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontjára alapított felülvizsgálati indítványt.

Kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság a Btk. 2. § (2) bekezdésében írt rendelkezést figyelmen kívül hagyta, holott az elbírálás időpontjában a 2012. évi C. törvény már hatályba lépett, és az a feltételes szabadságra bocsátás kedvezményét illetően enyhébb rendelkezést tartalmaz.

Mindezekre figyelemmel elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását, másodlagosan - az enyhítő körülmények figyelembe vételével - indítványozta, hogy a Kúria maga hozzon a törvénynek megfelelő határozatot és enyhébb büntetést szabjon ki vele szemben.

*Álláspontja szerint **T1** tanú bosszúból tett rá nézve valótlan tartalmú vallomást, miként a sértett is, aki fél megnevezni a bűncselekmény tényleges elkövetőjét. Sérelmezte, hogy a nyomozás során nem rögzítették az őt ért sérülést és elmaradt a szembesítés, valamint a helyszíni kihallgatás is.*

Mindemellett a bíróság eltúlzottan szigorú büntetést szabott ki vele szemben, nem értékelte kellő nyomatékka a javára szóló enyhítő körülményeket, holott indokolt lett volna a szabadságvesztés végrehajtási fokozatának eggyel enyhébb fokozatban történő megállapítása.

A Legfőbb Ügyészség BF.350/2014/1. számú írásbeli nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt a bizonyítékok mérlegelését és a büntetés mértékét kifogásoló részében a törvényben kizártnak, míg a Btk. 2. § (2) bekezdés alkalmazásának mellőzését sérelmező részében alaposnak ítélte. Indítványozta, hogy a Kúria a terhelt terhére rótt bűncselekmény jogszabályi hivatkozását a 2012. évi C. törvény alkalmazásával jelölje meg, állapítsa meg, hogy a terhelt legkorábban a szabadságvesztés kétharmad részének letöltése után bocsátható feltételes szabadságra.

A terhelt a Legfőbb Ügyészség indítványára írásban tett észrevételében eljárási szabálysértésként a Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontjára és a 376. § (1) bekezdésére is hivatkozott a hatályon kívül helyezés okaként. A büntetés kiszabását azért is törvénysértőnek tartotta, mert vélekedése szerint a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján kétséget kizáróan nem volt bizonyítható a bűnössége, és a bíróság az ítéletben nem adta indokát, hogy a tényállást mely bizonyítékokra alapította, melyiket és miért fogadta el. Ezért nem csupán a bűncselekmény jogszabályi megjelölésének és a feltételes szabadságra bocsátásnak a megváltoztatását, hanem a kiszabott büntetés mérséklését is kérte.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amelyre csak a törvényben pontosan meghatározott feltételek esetén van lehetőség. Az eljárási törvény szerint a tényállás helyessége a felülvizsgálat tárgya nem lehet, a felülvizsgálati eljárásban a Be. 423. § (1) bekezdésének törvényi előírása szerint a tényálláshoz kötöttség érvényesül. A tényállás helyessége nem kifogásolható, miként a bizonyítékok értékelésének téves voltával érvelve sem vitatható a bűnösség megállapítása. Nem kerülhet sor a tényállás alapjául elfogadott bizonyítékok eltérő értékelésére, a jogerős határozatban megállapított tényállástól eltérő tényállás megállapítására, és ez okból a megtámadott határozat hatályon kívül helyezésére sem.

A Kúria a Be. 423. § (4) bekezdésében írtakra figyelemmel a határozatokat a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján, valamint a 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján akkor is felülbírálja, ha az indítványt nem ebből az okból nyújtották be [Be. 423. § (5) bekezdés].

A terhelt felülvizsgálati indítványában olyan (ún. abszolút hatályú) eljárási szabálysértésre hivatkozott, amely felülvizsgálat alapjául szolgálhat [Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja]. Ám ez a hivatkozás alaptalan.

A Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontja szerint a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve intézkedés alkalmazása tekintetében az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.

*A terhelt észrevételével kiegészített felülvizsgálati indítvány hivatkozása szerint az elsőfokú bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének, nem adott számot a bizonyítékok mérlegeléséről (**TI** terhelő vallomását elfogadta, holott ehhez érdeke fűződött, és a sértett sem tekinthető elfogulatlanak).*

*Az indítvány az indokolási kötelezettség megsértése címén valójában az irányadó tényállást, a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének helyességét támadta, amikor arra hivatkozott, hogy a terheltet még a cselekményt megelőzően a tanya kapujában egy olyan személy, aki az ítéleti tényállás szerint nem is tartózkodott a helyszínen leütötte, az eleséstől sérülése is keletkezett, amelynek rögzítésére orvosi vizsgálat hiányában nem került sor. Nem ő szúrta meg a **sértettet**, hanem az a személy, aki a rendőri intézkedés idejére már eltávozott a helyszínről.*

Mindemellett a Be. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítványban nem támadható.

*A felülvizsgálati indítványban hivatkozottakkal ellentétben a kötelezően irányadó tényállás szerint: Az ittas állapotban lévő terhelt és a **sértett** között kialakult szóváltást, majd kölcsönös tettelegességet követően - melynek során egyiküknek sem keletkezett sérülése - a **terhelt** a tanya kerítésénél letámasztott kerékpár táskájából elővett késével a **sértett** sértett felé indult. A szidalmazásától a házba bemenekülő sértettet követte, majd két alkalommal közepes erővel a has felső-középső részén megszúrta. A has szúrt sérülései és a máj bal lebenyén keletkezett következményes szúrt sérülés a hasüreg megnyitása miatt közvetett életveszélyes állapotot idézett elő.*

A Be. 423. § (2) bekezdésének értelmében a felülvizsgálati indítványt - az (1) bekezdés e) és f) pontjában meghatározott esetek kivételével - a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni.

A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja értelmében akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a cselekmény törvénysértő minősítése vagy a büntetőjog más szabályainak megsértése miatt szabtak ki törvénysértő büntetést vagy alkalmaztak törvénysértő intézkedést.

A felülvizsgálati indítvány a Btk. 2. § (2) bekezdés alkalmazásának figyelmen kívül hagyását, így a büntetőjog más szabályának megsértése miatti törvénysértő büntetés kiszabását sérelmező részében alapos.

*A másodfokú bíróság felülvizsgált ítéletében nem foglalt állást abban a kérdésben, hogy a **terheltnek** felrótt bűncselekmény az elkövetésekor, vagy az elbírálásakor hatályos törvény szerint bírálta el.*

Az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény 170. § (1) bekezdés és (6) bekezdés 1. fordulata

szerint minősülő testi sértés büntette és az elbíráláskor hatályos 2012. évi C. törvény 164. § (1) bekezdés és (8) bekezdés 1. fordulatainak összevetése alapján megállapítható, hogy a büntetési tétel mindkét törvény szerint két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés.

A feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját illetően az elbíráláskor hatályos törvény kedvezőbb.

Az elkövetéskor hatályos törvény 47. §-ának (2) bekezdés 2. fordulata szerint feltételes szabadságra bocsátásnak akkor van helye, ha az elítélt a börtönben végrehajtandó büntetésnek legalább a háromnegyed részét kitöltötte; míg az elbíráláskor hatályos törvény 38. §-ának (2) bekezdés a) pontja szerint a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének, de legkevesebb három hónapnak a kitöltését követő nap.

A 4/2013. (X. 14.) BK vélemény szerint határozott tartamú szabadságvesztés esetében a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi, törvény erejénél fogva kötelező időpontjára vonatkozó rendelkezés a 2012. évi C. törvény 2. § (1)-(2) bekezdése szerinti elbírálás fogalmába tartozik, így megváltozása alapot ad - enyhébb elbírálás címén - az új törvény alkalmazására.

Az elbírálás a bűnösség kérdésében történő döntést, a bűncselekmény minősítését és a joghátrány meghatározását - azaz a büntetés kiszabását vagy intézkedés alkalmazását - öleli fel.

A 2012. évi C. törvény 38. §-ának (1) bekezdésében meghatározott kötelező rendelkezés szerint, a bíróságoknak az ítéletükben a büntetéskiszabás részeként kell rendelkezniük a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról.

Így az új törvény alapján a szabadságvesztés kiszabása annak mértéke, a végrehajtás fokozata és - a kollégiumi vélemény szerint - a kedvezmény legkorábbi időpontja meghatározásából tevődik össze. Ezen elemek bármelyikének hiányában a kiszabott büntetés nem törvényes.

A másodfokú bíróság a Btk. 2. §-ának (2) bekezdésében foglaltakat figyelmen kívül hagyva a terhelt cselekményét nem az elbíráláskor (2013. október 1.) hatályos törvény szerint minősítette és ítéletében nem rendelkezett a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról, ezért a kiszabott büntetés törvénytörő.

Ezért a Kúria a Be. 427. § (1) bekezdés b) pontja alapján a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot megváltoztatta, és maga hozott a törvénynek megfelelő határozatot. A terhelt élet, testi épség elleni cselekményének jogszabályi hivatkozását testi sértés büntettének, Btk. 164. § (1) bekezdés és (8) bekezdés 1. fordulata szerint jelölte meg, azzal, hogy a szabadságvesztés [Btk. 33. § (1) bekezdés a) pont] végrehajtási fokozata börtön [Btk. 35. § (1) bekezdés 2. fordulata], abból a terhelt legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő nap bocsátható feltételes szabadságra [Btk. 38. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pontja].

Egyebekben a megtámadott határozatot a Be. 426. § alapján hatályában fenntartotta.

Az ítélet elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 416. §-ának (4) bekezdés b) pontja kizárja. A felülvizsgálati indítvány ismételt benyújtásával kapcsolatos tájékoztatás a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy ez esetben a Kúria a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel az indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2014. május 13.

Dr. Csere Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Vaskuti András s.k. előadó bíró, Dr. Soós László s.k. bíró

*A kiadmány hitelével:
TóthLné
bíróági tisztviselő*